Sári László

Lin-csi papagája

kínai novella

– Apát! Apát! – rohant a kolostor kapusa Lin-csi cellája felé az éjszaka közepén. – Dörömböl a kapun egy látogató, nem bírom elküldeni. Tapodtat se mozdul, dörömböl és kiabál. Mindenáron be akar jönni hozzád. Mit csináljak vele? – kérdezte, amikor elérte a cellát. Lin-csi hallgatott, a kapus még mindig verte az ajtaját.

– Mit akar?! Nem mondta? – förmedt rá az apát, épp csak kidugta az orrát. – Nem. Nem mondta. Csak azt, hogy égetően sürgős. – Engedd be a Keleti Csarnokba, megyek mindjárt – szólt Lin-csi, s szép lassan összeszedelőzködött. A Keleti Csarnokban a vendég fel s alá járkált, akkora zajjal, hogy már talpon volt a kolostor minden lakója. A szerzetesek a csarnok kapujában és a sarkokban meghúzódva álldogáltak, hunyorogva bámulták.

– Mi az, ami ennyire sürgős neked, te tekergő?! – mordult rá Lin-csi, miután belépett, a hangja durva volt, fenyegető. De a látogató ügyet se vetett rá.

– Vándorszerzetes vagyok, apát. A nevem: Liang Fu. Egész életemben a kolostorokat járom. Északon és lent a messzi Délen ismerek minden tanítót, minden iskolát. Mindenütt a legjelesebb mesterekkel konzultálok, valamint a tudós indiai panditokkal együtt fordítjuk a szent könyveket a mi nyelvünkre. Hogy ti, egyszerű, bárgyú szerzetesek, tanoncok és elöljárók is értsétek a Magasztos Buddha tanítását.

De most nem efféle ügyekben jöttem hozzátok. Visszahoztam a papagájotokat! – jelentette ki váratlanul a látogató, és körülhordozta rajtunk a tekintetét. – Mit hoztál vissza, vándor?! – kérdezte tőle Lin-csi, miután levegőhöz jutott. Nem láttuk még ennyire meglepettnek soha. – A papagájotokat! – vágta rá a látogató, majd benyúlt az iszákjába, és előhúzott belőle egy színpompás, óriás papagájt. Ott ült a vállán, megrázta a fejét, csapott néhányat a szárnyával, de nem repült el. A szerzetesek izgalmukban felhördültek. Őszinte meglepetés hangja zúgott végig a csarnokon. Soha életükben nem láttak még papagájt. Csapzott, hosszú hajával, egyenes tartásával, vállán a madárral a vándor alakja tekintélyt parancsolt.

Lin-csi odalépett hozzá, mélyen a szemébe nézett, aztán a madárra. Mindketten nyugodtan, szinte kevélyen néztek vissza rá. Az apát kétszer körüljárta a papagájt.

– Szép példány! – állapította meg.

– Ja, szép… Éppen ezért gondoltam, hogy hiányoljátok. Visszahoztam, nehogy megszakadjon a szívetek. Gyönyörű madár…, és értékes is. De nem kérek jutalmat a fáradozásomért – szólt a látogató, és leült egy asztalkához. A papagáj átrepült Lin-csi vállára. A szerzetesek abban a pillanatban mind odasereglettek köré. Bámulták a madár csodás színeit, formás fejét, okos szemét. De megérinteni nem merték. Pedig mindannyiuknak viszketett az ujja begye: olyan jó lett volna megsimítani selymes feje búbját, szép ívű szárnyát, vagy legalább a farkát!

Lin-csi a szerzetesek gyűrűjében egyik lábáról a másikra állt, toporgott, hümmögött, krákogott. Ám a papagáj nem tágított a válláról. A szerzetesek pedig egyre izgatottabbak lettek, be nem állt a szájuk, mutogattak a madárra, és lelkesen magyarázták egymásnak, hogy bizony a papagáj a világ legszebb teremtménye. Egyesek már nyíltan célozgattak rá, hogy feltétlenül meg kell tartani, mert sose látnak többé ilyen gyönyörűséget, ha elárulják a vándornak, hogy nem az övék. Lin-csi hallgatott, nem volt szíve megfosztani a szerzeteseit a mesék csodás madarától. Az ő kedve is felderült, amikor a vállán ülő papagáj szárnya olykor megcirógatta a fülcimpáját.

Már hajnal felé járt az idő. Eközben a vándor nyugodtan és kényelmesen üldögélt az asztalnál. Egykedvűen nézte, mi történik, és várt. Lin-csi akkor odaszólt a szakácsnak és a konyhás szerzetesnek.

– Hozzatok a vándorszerzetes úrnak vacsorát! Keressetek valami rendeset a konyhán…

– Elfogadom, apát! – vágta rá a vendég azonnal, s máris hozzákészült a falatozáshoz. – Végül is, nekem köszönheted, hogy megvan a papagájod.

Lin-csi szeme ekkor rávillant Liang Fúra, erre a különös szerzetre, akinek volt bátorsága éjszakának éjszakáján berontani a híres-neves és veszedelmes hírű apáthoz egy papagájjal. „Hol találtad, te semmirekellő? Loptad talán?" Ezt olvashatta volna ki Lin-csi szeméből, ha nem a vacsorájával lett volna máris elfoglalva. Jóízűen és elégedetten lakmározott, időnként jól megfuttatta a szakácsot és a konyhás barátot, amikor újabb és újabb fogásokat kért. Volt fantáziája és ízlése. És ügyelt rá, nehogy elfogyjanak asztaláról a finomságok. Merthogy az étvágya is igencsak rendben volt.

Erről még napokig meggyőződhetett az apát és a szakács, a vendég szinte föl sem állt az asztaltól. Alig győzték hordani neki a különbnél különb falatokat. De Lin-csi nem szólt rá, sőt némi elismerés jele is felfedezhető volt az arcán. Leginkább azonban az örömé. Mert szerzetesei

olyan boldogok voltak a szép, színes madárral, mint a gyerekek. Még sohasem látta őket ilyennek.

Egy tarka papagáj, és mintha nem is lett volna a világon a bús filozófia soha.

Ez történt egyszer Lin-csi apát kolostorában, a Huo-to folyó partján, s én, Su-la-ce szerzetes, ifjú tanítvány, feljegyeztem. Majd cellám homályában, mielőtt mély, éji álomba merültem, kommentárt fűztem hozzá.

Su-la-ce kommentárja Lin-csi tanításához:

„Visszahoztam a papagájotokat!"

Egyikünk sem látott még soha ilyen madarat. Hallottunk róla, hogy van, de hittük is meg nem is. Kuan Jin istennőt papagájok kísérik, igazgyönggyel a csőrükben. De olyan szépre festik azokat a képeken, hogy nem is gondolná az ember, a papagáj valóságos madár. És most itt van a világ legszebb papagája a kolostorunkban!

Borzongató hideg lesz itt télen az ilyen nemes, déli madárnak. De majd hordjuk a parazsat a csarnokba, hogy meg ne fázzon. Rendesen ellátjuk a papagájunkat.

Áldja meg az Ég Liang Fu vándorló szerzetestársunk és madártolvaj nevét!

Pu-hua csenget

kínai novella

Az ifjú Lin-csi egy reggel a város nyugati piacán kószált. Jó későn érkezett, hogy ne hallja a hajnali hangos kocsizörgést, a ládák durva csattanását, ne lássa a türelmetlen készülődést. Akkor szeretett itt nézelődni, amikor már olyan volt a piac, mintha örökké állna. Mintha nem bontanák le este, és nem raknák ki minden reggel újra.

A gyümölcsök színes tornyai, a zöldségek, gyökerek különleges formái, a parasztok ruhái és a vidám jelenetek lenyűgözték Lin-csit. A piaci élet egy kiválóan megrendezett színházi előadásra emlékeztette, csodálta díszleteit és hőseit.

– Annak, aki holdfénnyel jő, holdvilágot,
annak, aki napvilággal, napvilágot,
annak, aki négy égtájról, forgószelet,
annak, aki magas égből, sólyomszárnyat! –

hallotta távolabbról a csengettyűszóval kísért homályos értelmű rigmust, mint csaknem minden alkalommal, amikor a piacon járt. Egy kolostori szerzetestársa, Pu-hua kántálta, aki minden idejét itt töltötte.

Amikor a különös fickó közelebb ért, Lin-csi látta, hogy a vállán egy koporsót cipel. – Bűvkörébe az e világi szűk úton már semmi se von! – jelentette ki váratlanul Lin-csire tekintve, s jelentőségteljesen megrázta hozzá hosszú, nyeles csengőjét. – Minek neked ez a koporsó, testvér? Mit akarsz vele? – kérdezte meghökkenve Lin-csi, de Pu-hua rá se hederített.

– Minden alak ugyanaz, s egymással mégsem rokon. Gondoljátok meg, emberek! Ez a földi test csupán pillanatnyi látszatom. És úgy döntöttem, hogy a szemetek láttára, még ma, e dobozba költözöm, s átváltozom – szólt a piac népéhez, most már a koporsón állva Pu-hua, s megint megrázta hozzá csengőjét. – Innen egyenesen a Keleti Kapuhoz indulok, s ott magamra öltöm a dobozomat – bökött talpa alá a koporsóra, majd leugrott róla, ismét a vállára vette, és sietősen vonult tovább.

– A formáló soha testet nem öltött, a színező soha föl nem tündökölt. A hangok zendítője néma. Ez a tétlen munkálkodás. Jegyezzétek meg, emberek! – helyenként megállva efféle megállapításokat tett közzé a koporsó tetejéről Pu-Hua, aztán fölkapta, és megint ment vele tovább.

Mire a Keleti Kapuhoz ért, már óriási tömeg várta. Összeverődtek körülötte, hogy lássák a nagy átváltozást. Ám akkor a szerzetes hirtelen kijelentette, hogy inkább a Nyugati Kapunál mutatja be produkcióját. Onnan aztán ismét a keletihez sétált, könnyedén, karját lóbálva vitte koporsóját. Pu-hua így bolondította egészen alkonyatig a város népét, de akkor már senki nem figyelt rá. Az emberek otthagyták, néhányan durván szidalmazták. Végül magára maradt koporsójával, kívül a falon a Keleti Kapunál, ahogy reggel ígérte. Egyedül Lin-csi ténfergett körülötte.

– Ha valamikor északra mégy, testvér, tudd, ott lesz majd kolostorod a folyó partján – fordult hozzá itt is váratlanul és rejtélyesen Pu-hua, majd odavetett még egy hanyag figyelmeztetést. – Ne beszélj az álmaidról bolondok előtt sose! – Csendített ehhez is egy szigorút a csengetytyűjével, aztán készülődött tovább. Próbálgatta utolsó öltözetét. Belemászott, kimászott, húzogatta, tologatta, igazgatta dobozát.

Lin-csi félrehúzódott a fal tövébe, megkövülten bámulta Pu-huát. Az végre belebújt a koporsójába. A falon túl már nem volt senki. Csak Lin-csi és a néma koporsó.

A bíborkék alkonyi ég már csaknem hollófeketévé sötétedett, amikor Lin-csi végre rászánta magát, és lassan, óvatosan odalépkedett a koporsóhoz. Felnyitotta a fedelét, és látta, hogy Pu-hua valóban eltűnt belőle.

Ám a koporsóban hagyta magáról levetett, ép testét. Valahonnan a sötét magasból pedig még hallatszott a csengettyűszó és a szerzetes távoli kántálása. “Minden alak ugyanaz, s egymással mégsem rokon.” Azután ez is elenyészett. Elnyelte a fekete ég.